

DEBAT

Muslingefiskere pløjer havbunden op igen og igen

orthofoto)

Zoom af foregående foto

Billedet viser opslammet bundmateriale fra seks muslingefiskerbåde, som fisker parvist og samtidigt henover det samme område. Et område på to kilometer gange 0.5 kilometer er påvirket. *Luftfoto udsnit fra Limfjorden ved Venø. Ortho foto forår 2015, Geodatastyrelsen.*

[DEL ARTIKLEN](#)

Stig Eggert Pedersen

Civilingeniør, pensioneret miljøembedsmand tidl. ansat i Miljøministeriet med vandplanlægning som arbejdsfelt.

Hans Pedersen

Biolog og miljøjournalist

01. februar 2026 kl. 06:46

Opdateret 02. februar 2026 kl. 10:18

Ingen kystvandområder i Danmark opfylder i dag målet om god miljøtilstand, og de fleste vandområder er langt fra målet.

Fedtemøg og alger – skabt af alt for store næringsstofftilførsler – dominerer mange steder. Dertil kommer de store områder i havet, hvor havbunden og økosystemerne er fysisk forarmet af påvirkningen fra et omfattende trawlfiskeri med bundsløbende redskaber samt generationers stenfiskeri og råstofindvinding.

Når bundtrawl føres hen over havbunden, hvirvles fisk, muslinger, alger og ålegræs op i nettet. Ved at gentage dette år ud og år ind planeres havbunden.

”En ny kurs for dansk fiskeri”, skal sikre at 18,7 procent af det danske havareal udlægges til trawlfrie zoner. Det er resultatet af en politisk aftale, som regeringen har indgået sammen med LA, SF, EL, K, RV og ALT. Bundtrawl er forbudt syd for en linje fra Fornæs på Djursland og østover mod Isefjord.

Men aftalen har store miljømæssige mangler.

Det fremgår af pressemeddelelsen, at en ”Stor del af det danske hav bliver nu trawlfrit”. Ordet ”nu” er en overdrivelse, da muslingefiskeri i de berørte områder i Bælthavet opsiges med otte års varsel”.

Hvorfor først om otte år, når havets miljøtilstand akut kalder på indsats?

Dårlig miljøtilstand

Dertil kommer, at Vadehavet og Limfjorden er undtaget fra forbuddet.

Limfjorden er blandt de fjorde i Danmark med dårligst miljøtilstand.

Aktuelt er fiskeri med bundtrawl efter blåmuslinger i Limfjorden tilladt for omkring 25 fiskerbåde, med 49% bifangst af hjertemuslinger. Da hjertemuslinger er langt mere værdifulde end blåmuslinger, er der et klart incitament til, at muslingefiskerne søger at opnå den fulde bifangst.

Man kan undres over størrelsen af den tilladte bifangst, da blåmuslinger og hjertemuslinger lever forskellige steder i havet. Blåmuslinger lever på overfladen, mens hjertemuslinger lever i havbunden ned til fem centimeters dybde og ikke nødvendigvis på samme lokaliteter som blåmuslinger.

Hvordan fiskeriet efter hjertemuslinger i praksis foregår, kan man se på MiljøGIS, hvor man eksempelvis på GeoDatastyrelsens orthofoto fra foråret 2015 kan se et lodret foto af en flotille af muslingefiskere, hvor seks kuttere – to og to – i forlængelse af hinanden trawler et område ved Venø Bugt i Limfjorden. Virkningen på miljøet er en stor ophvirvling af sand, mudder, muslinger og andre bunddyr mv. På foto kan man se opmudring i et halv kilometer bredt, og 2 km langt bælte i Venø Bugt. Sådan har det stået på i en stor del af Limfjorden gennem årtier.

Ifølge aftalen ”En ny kurs for dansk fiskeri”, er ”aftalepartierne enige om, at der skal indføres en ny forvaltningsmodel for fiskeri efter hjertemuslinger i Limfjorden, som muliggør et direkte fiskeri” (p.14). At gøre denne type fiskeri af hjertemuslinger lovligt og et fortsat blåmuslingefiskeri med trawl kan næppe

være i overensstemmelse med Vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand i 2027 og det erklærede mål om en bæredygtig udnyttelse af havet.

Dertil kommer, at det med aftalen påtænkes fortsat at tillade at trawle blåmuslinger indtil to meter vanddybde i Lovns Bredning i den sydlige del af Limfjorden (et natura 2000-område) med henblik på at forøge potentialet for muslingefiskeri ved såkaldt ”omplantning”/dumpning af muslingerne til andre områder i fjorden. Denne påvirkning vil hindre gen-etablering af udbredelsen af ålegræs.

Fortsatte tilladelser til trawlfiskeri efter muslinger i fjorden, herunder nye hjertemuslingetilladelser, vil forringe effekten af de milliardinvesteringer, som med trepartsaftalen er afsat til næringsstofindsats i fjordens opland og hindre opfyldelsen af god økologisk tilstand i 2027 i kystvandene som Vandrammedirektivet foreskriver. Tilsvarende gælder i forhold til muslingefiskeriet i Vadehavet.

Er miljømæssigt bæredygtigt fiskeri med bundtrawl i større skala overhovedet muligt?

Sten giver liv

Stenene er historisk blevet anvendt til havne og havneudvidelser, til høfder, fundamenter, sylsten, mv. Nu er stenfiskeriet slut af naturlige grunde. Der er stort set ikke flere sten. Dermed er der intet skjul for fiskene og deres yngel. Intet fæste for blåmuslinger. Ingen mulighed for opvækst af tang.

De seneste års mange lokalt forankrede miljøprojekter (ålegræs og genetablering af stenrev) vidner om et stort lokalt engagement for at genskabe et rent havmiljø. Der er hidtil investeret mere end 100 millioner kroner alene på

stenrev og brugt utallige frivilligtimer. Sådanne projekter er vigtige og betydningsfulde for at forbedre miljøtilstanden i havet, men overhovedet ikke tilstrækkeligt.

Hvis ikke det liv, der skabes grundlag for i de nye stenrev, kan sprede sig til det øvrige hav, er pengene spildt og de frivillige, der står for dem, til grin. Den statslige miljøforvaltning og den statsligt finansierede indsats i havmiljøet skal op i et helt andet gear, hvis vi i denne generation igen skal nå at opleve et rent havmiljø, som da bedstefar var dreng.

Den grønne trepart er godt på vej i forhold til lokalt at anvise solide svar på, hvad der skal til for at opnå en reduktion af næringsstofudledningerne til et niveau som understøtter havets tilbagevenden til god økologisk tilstand. Men det politiske ønske om frivillighed i trepartens indsatser kan ikke være bærende for et hav, der akut kalder på en effektiv indsats.

”En ny kurs for dansk fiskeri” er langt fra ambitiøs nok til at understøtte opfyldelsen af vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand, særligt hvad angår manglende trawlforbud i Limfjorden og Vadehavet og en alt for lang implementeringstid af trawlforbud.

Gå til relaterede emner

DEBAT

Annonce

N | Debat

DEBAT

Fiskeriforening: Red det skånsomme kystfiskeri fra Hanstholm, Thorsminde og Thyborøn